

Geef hulp niet de schuld

Hulp is niet de schuld van armoede in de wereld, zegt Bogdan Vanden Berghe. Als we Afrika echt willen helpen, is zowel politieke verandering als hulp nodig.

'Stop maar met ontwikkelingshulp, het helpt toch niet', zegt de Afrikaanse econome Dambisa Moyo. Dat haar spectaculaire oproep veel reacties krijgt, is logisch. Wat me wel verbaast, is dat volgens Walter Zinzen haar analyse 'spijkers met koppen' slaat.

Volgens ons is haar analyse juist volkomen naast de kwestie. Ze stelt dat hulp de oorzaak is van de problemen in Afrika. Het continent krijgt immers al lang veel hulp en toch blijft de economische groei achter. Daarbij gaat ze volkomen voorbij aan het feit dat die hulp enkel maar gegeven werd als landen voldeden aan voorwaarden die hun eigen economie aan banden legden. Systematisch snoeien in overheidsuitgaven, privatiseren en ongecontroleerd opengooien van de markt voor producenten waar ontwikkelingslanden niet mee kunnen concurreren, is één van de hoofdoorzaken voor de problemen waar Afrika mee kampt.

En dat is niet alles. Volgens Wereldbank komen er 90 miljoen armen bij, sterven er 400 000 kinderen extra per jaar. Enkel en alleen door een financiële crisis die wij veroorzaakten. Ontwikkelingslanden ondervinden de kwalijke gevolgen van ons egoïstische handelsbeleid, ons afwezig klimaatbeleid en ons desastreuze financieel beleid. Volgens een berekening van het Europees Parlement verloren ontwikkelingslanden dertien keer meer geld door oneerlijke handel dan wat ze ontvingen aan ontwikkelingshulp.

Dit alles relativeert het gewicht van ontwikkelingshulp enigszins. Als je armoede wil aanpakken, is het werken aan deze grondoorzaken je hoofdopdracht. Doe je dat niet, dan kun je zoveel hulp geven als je wil, je zult geen effect zien op ontwikkeling.

Dat wil niet zeggen dat hulp geen nut heeft. We hebben de afgelopen vijftig jaar, tegen de stroom in, ook heel wat successen gekend. De pokken zijn uitgeroeid, in Azië is er nauwelijks honger meer. Tot de financiële crisis kwam, boekten we vooruitgang op het gebied van de Millenniumdoelstellingen: meer kinderen gingen naar school, minder moeders stierven.

Toch willen we ons er niet goedkoop van afmaken. We herkennen een aantal voorbeelden van Zinzen en die moeten aangepakt worden. Ontwikkelingssamenwerking heeft geen foutloos parcours afgelegd, dat weten we al langer dan vandaag. Maar hieruit concluderen dat we maar moeten stoppen met ontwikkelingssamenwerking, is het kind met het badwater wegslijten.

En ja, er is corruptie in Afrika. Maar die corruptie zal niet verdwijnen als we andere geldstromen verkiezen boven hulp. Corrupte leiders verrijken zichzelf net zo graag met leningen, belastinggeld en winst uit verkoop van olie en andere natuurlijke rijkdommen als met hulp.

We zijn het eens met Zinzen dat het ondersteunen van een civiele beweging enorm belangrijk is. Dat is precies hetgeen wat 11.11.11 en haar lidorganisaties doen. Het steunen van plaatselijke groepen die vechten tegen onrecht klinkt niet zo heroïsch, maar er zijn genoeg voorbeelden dat het werkt. Mensenrechtenorganisaties, vakbonden, vrouwenorganisaties, boerenbewegingen en anticorruptiebewegingen zorgen ervoor dat leiders echt rekenschap moeten afleggen over hoe ze hun middelen aanwenden. Bijvoorbeeld in Latijns-Amerika, waar het laatste decennium een democratisering golf op gang is gebracht vanuit de civiele maatschappij, werpt deze aanpak vruchten af.

Enkel en alleen hulp is niet voldoende om de problemen van de Afrikanen op te lossen. Hulp is een katalysator, die ontwikkeling kan versterken. Dat kan alleen als daarvoor een juist klimaat bestaat, zowel intern als extern.

Reactie op het opiniestuk van Walter Zinzen in De Standaard van 25/09/2009 '[Stoppen met ontwikkelingshulp](#)'

<http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=JE2FA3E1>

Wij kunnen de problemen niet oplossen voor de Afrikanen, we kunnen er wel voor zorgen dat ze de juiste politieke én financiële instrumenten middelen in handen hebben om voor zichzelf op te komen.